

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania M. P., A. C. i A. Sp. z o.o. w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o prawo do zasiłku chorobowego i zwrot wypłaconego zasiłku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 12
grudnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołujących się M. P. i A. C. od wyroku Sądu
Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T.
z dnia 18 października 2017 r., sygn. akt III Ua [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od M. P. i A. C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddział w R. po 240 zł (dwieście czterdzieści)
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w T. ustalił, że A. Sp. z o.o. w S. rozwiązała w dniu 24 maja 2016 r. z A. C. oraz M. P. umowy o pracę bez zachowania okresów wypowiedzenia - na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Pracownicy odwołali się od rozwiązania umów do sądu. Byli pracownicy przebywali na zwolnieniach lekarskich – A. C. od dnia 2 czerwca 2016 r., M. P. od dnia 25 maja 2016 r. - i został im z tego tytułu wypłacony zasiłek chorobowy – A. C. do 22 listopada 2016 r., a M. P. do 17 listopada 2016 r. Byli pracownicy nie informowali spółki o kolejnych zwolnieniach lekarskich - po dacie 9 czerwca 2016 r. (A. C.) i 2 czerwca 2016 r. (M. P.). W dniu 28 października 2016 r. zostały zawarte pomiędzy pracodawcą a A. C., M. P. ugody pozasądowe -

pracodawca cofnął oświadczenia o rozwiązaniu umów o pracę za zgodą pracowników, ustalono, że stosunek pracy trwał nieprzerwanie do dnia podpisania ugody, rozwiązanie umów nastąpiło z dniem 28 października 2016 r. w trybie porozumienia stron, pracodawca zobowiązał się m.in. do wypłaty wynagrodzenia od dnia 24 maja 2016 r. do dnia podpisania ugody, pracownicy do cofnięcia pozwów. Na okres od dnia 25 maja 2016 r. do dnia 28 października 2016 r. A. C., M. P. zostali zgłoszeni do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych.

Sąd Rejonowy stwierdził, że wobec treści zawartych w dniu 28 października 2016 r. ugód pozasądowych doszło do wypłaty na rzecz wnioskodawców wynagrodzeń za pracę pomimo trwającej nieprzerwanie niezdolności do pracy i pobierania zasiłku chorobowego. W ocenie Sądu doszło do sytuacji, że pomimo niezdolności do pracy, pracownicy zachowali prawo do wypłaty wynagrodzenia. Zdaniem Sądu nie ma tu znaczenia, że w dacie wnioskowania o zasiłek chorobowy strony nie obowiązywały postanowienia ugody. Sąd pierwszej instancji uznał, że prawo do wynagrodzenia zostało ustalone następczo, jednakże ze skutkiem od 24 maja 2016 r. do 28 października 2016 r. i zaktualizowało zastosowanie art. 12 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W dalszej części swoich rozważań Sąd Rejonowy wyjaśnił, że rolą zasiłku chorobowego jest rekompensata nieosiągniętych (utraconych) na skutek zachorowania zarobków (dochodów). Tym samym, jeśli pomimo niezdolności do pracy pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie, zasiłek chorobowy nie będzie mu przysługiwał. Zdaniem Sądu Rejonowego nie do zaakceptowania jest sytuacja, w której wnioskodawcy zachowaliby prawo do zasiłku chorobowego (bez obowiązku odprowadzenia składek za ten okres) i jednocześnie otrzymaliby wynagrodzenie (z obowiązkiem opłacenia składek na ubezpieczenie z tytułu stosunku pracy).

Sąd Okręgowy podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne i prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji. Jego zdaniem pomimo, iż w dniu składania wniosków o wypłatę zasiłków nic nie stało na przeszkodzie uzyskaniu do nich prawa, wobec treści ugody z dnia 28 października 2016 r. doszło do pozbawienia wnioskodawców uprawnienia do wypłaty zasiłków chorobowych od dnia 25 maja 2016 r. i od 2 czerwca 2016 r. do dnia 28 października 2016 r. Mając na uwadze

rolę zasiłku chorobowego, którego celem jest rekompensata straty w uzyskiwanych dochodach, podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, iż zachowanie przez pracownika prawa do wynagrodzenia wyklucza nabycie przez niego prawa do zasiłku chorobowego. Zatem ustalenie, że w spornych okresach wnioskodawcom zasiłek chorobowy nie przysługiwał jest prawidłowe.

Skargę kasacyjną oparto na błędnej wykładni i wadliwym zastosowaniu przepisu art. 6 ust. 1, art. 7 pkt 1, art. 12 ust. 1 oraz 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem zaskarżone orzeczenie jest oczywiście sprzeczne z art. 6 ust. 1 i art. 12 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Wskazał, że art. 12 ust. 1 ustawy określa negatywne przesłanki nabycia prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, po spełnieniu których prawo do tych świadczeń w ogóle nie powstaje. Nie pozbawia więc pracownika prawa do zasiłku chorobowego i odpowiednio świadczenia rehabilitacyjnego wypłata wynagrodzenia, jeśli prawo do zasiłków powstało wcześniej. Taką sytuację reguluje art. 17 ustawy zasiłkowej, przewidujący utratę prawa do zasiłku chorobowego (świadczenia rehabilitacyjnego) - między innymi z uwagi na wykonywanie pracy zarobkowej - gdy świadczenia te zostały już przyznane. Przepis ten nie stanowi zatem podstawy utraty prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, gdy pracownikowi przysługuje wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, w którym praca nie była przez niego świadczona. Zdaniem skarżącego sytuacja w której Sąd drugiej instancji pomija milczeniem zasadniczy zarzut apelacji, oparty o konkretny judykat Sądu Najwyższego, stanowi niewyjaśnienie istoty sprawy, zaś judykat Sądu Najwyższego, który winien być wzięty pod uwagę, tj. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2014 r., II PK 46/14, OSNP 2017 nr 6, poz. 68, jest sprzeczny z zaskarżonym wyrokiem, co stanowi o oczywistym naruszeniu prawa materialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wskazana przez skarżącego okoliczność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest chybiona. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

W piśmiennictwie wskazuje się, że w art. 12 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ustawodawca ustanowił normę kolizyjną wskazującą, że w sytuacji gdy odrębne przepisy gwarantują prawo do wynagrodzenia, prawo do zasiłku chorobowego nie może zostać nabyte (I. Jędrasik-Jankowska, *Pojęcia i konstrukcje prawne ubezpieczenia społecznego*, Warszawa 2007, s. 357). Jest to norma kolizyjna, wskazująca na pierwszeństwo prawa do wynagrodzenia, jeśli ono przysługuje na podstawie odrębnych przepisów, przed zasiłkiem chorobowym (E. Darmorost, *Ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Komentarz*, LEX). Przepis art. 12 ust. 1 ustawy zasiłkowej

ma m.in. zastosowanie do sytuacji, w której pracownik w okresie niezdolności do pracy świadczył pracę. Wówczas nie przysługuje mu prawo do zasiłku chorobowego, a pracownik ma w takich sytuacjach roszczenie o wypłatę wynagrodzenia za wykonaną pracę.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 kwietnia 1981 r., V URN 1/81, stwierdził, że pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia za pracę także w okresie czasowej niezdolności do pracy stwierdzonej zaświadczeniem zakładu służby zdrowia, jeżeli w tym okresie wykonywał pracę na rzecz zakładu pracy, z którym pozostawał w stosunku pracy. Podniósł, że w myśl art. 80 k.p. za pracę wykonaną przez pracownika przysługuje mu wynagrodzenie. Pracownik nie może zrzec się prawa do wynagrodzenia ani przenieść tego prawa na inną osobę (art. 84 k.p.). Natomiast zgodnie z art. 14 ust. 1 dawnej ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (aktualnie art. 12 ustawy) zasiłek chorobowy nie przysługuje za okresy niezdolności do pracy, w których pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia. W wyroku z dnia 8 października 2014 r. Sąd Najwyższy zajął stanowisko, iż rolą zasiłku chorobowego oraz analogicznie świadczenia rehabilitacyjnego jest rekompensata nieosiągniętych (utraconych) na skutek zachorowania zarobków (dochodów), tym samym, jeśli pomimo niezdolności do pracy, pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie - zarówno zasiłek chorobowy, jak i świadczenie rehabilitacyjne nie będą mu przysługiwały (III UK 14/14, LEX nr 1541060).

Przywołany w skardze kasacyjnej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2015 r., II PK 46/14 zapadł w odmiennym stanie faktycznym. Sprawa ta dotyczyła bowiem przyznania pracownikowi, podlegającemu szczególnej ochronie przed rozwiązaniem stosunku pracy, wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, o którym mowa w art. 47 k.p., w sytuacji gdy część okresu pozostawania bez pracy stanowił okres niezdolności pracownika do pracy, za który przysługiwał mu zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne. W tym kontekście niezrozumiała jest argumentacja skarżącego, iż „Przepis ten [art. 12 ustawy] nie stanowi zatem podstawy utraty prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, gdy pracownikowi przysługuje wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, w którym praca nie była przez niego świadczona”. Skarżący zacytował rozstrzygnięcie

Sądu Najwyższego bez opatrzenia go jakimkolwiek komentarzem, który wyjaśniałby zasadność odniesienia stanowiska Sądu do rozpoznawanej sprawy. W sprawie będącej przedmiotem skargi nie doszło bowiem do przywrócenia pracownika do pracy i zasądzenia na jego rzecz wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, ale wypłacenia, na skutek zawartej ugody, wynagrodzenia za pracę z tytułu nieprzerwanego pozostawania w stosunku pracy. Zauważyć należy, że również w przywołanym przez skarżącego wyroku Sąd Najwyższy przyjął, że świadczenia z ubezpieczenia chorobowego mają rekompensować straty w uzyskiwanych przez pracownika dochodach (są ich substytutem), co oznacza, że niedopuszczalne jest jednoczesne pobieranie zarówno zasiłku chorobowego (świadczenia rehabilitacyjnego) połączone z brakiem obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za okres choroby, jak i wynagrodzenia za pracę, w przypadku którego obowiązek taki istnieje. Co istotne, skarżący ten fragment wyroku również przytacza (s. 2 skargi), pozostawiając go bez jakiegokolwiek komentarza, mimo że uzasadnia on stanowisko sądów meriti w rozpoznawanej sprawie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.